

Trafikutskottets betänkande 2024/25:TU17

Ändringar i lagen om hamnskydd

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om hamnskydd. De lagändringar som utskottet tillstyrker innebär att lagens tillämpningsområde förtydligas och att hamnens gränser i skyddshänseende ska fastställas i en hamnskyddsutredning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:148 Ändringar i lagen om hamnskydd.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

Utskottets överväganden.....5

 Ändringar i lagen om hamnskydd5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i lagen om hamnskydd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:1209) om hamnskydd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:148.

Stockholm den 6 maj 2025

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Aylin Nouri (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Åsa Karlsson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Malin Östh (V), Magnus Jacobsson (KD), Oskar Svärd (M), Linus Lakso (MP), Sara-Lena Bjälkö (SD), Zara Leghissa (S) och Carl Nordblom (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:148 Ändringar i lagen om hamnskydd. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Ändringar i lagen om hamnskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i lagen om hamnskydd. Utskottet hänvisar till de skäl som regeringen anför i propositionen.

Propositionen

Bakgrund

Europeiska kommissionen har i ett motiverat yttrande från den 24 april 2024 anfört bl.a. att Sverige inte har uppfyllt sin skyldighet enligt artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/65/EG om ökat hamnskydd (hamnskyddsdirektivet). Den nu aktuella propositionen som behandlas här innehåller därför förslag till lagändringar för att Sverige ska uppfylla sin skyldighet enligt EU-rätten.

Hamnskydd och sjöfartsskydd

De svenska bestämmelserna om hamnskydd genomför hamnskyddsdirektivet och finns i lagen (2006:1209) om hamnskydd, förordningen (2006:1213) om hamnskydd och i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2022:21) om hamnskydd. Syftet med bestämmelserna är att skydda hamnarna mot hot om säkerhetstillbud. Det kan exempelvis vara åtgärder som ska vidtas i hamnar för att skydda människor, infrastruktur och utrustning i hamnarna mot allvarliga olagliga handlingar. I en s.k. hamnskyddsutredning identifieras känslig verksamhet och svaga punkter i infrastruktur och förfaranden samt vilken personal som ska genomgå bakgrundskontroller och säkerhetsprövning. Dessutom fastställs risken för att ett säkerhetstillbud får följd effekter fastställs.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och hamnanläggningar harmoniserades och införlivades de bestämmelser som hade utarbetats inom den internationella sjöfartsorganisationen. Förutom fartyget tar sjöfartsskyddet sikte på det mer landnära område där samverkan mellan fartyg och hamn äger rum, dvs. före eller efter ombordgåendet eller lastningen och lossningen.

Hamnskyddet och sjöfartsskyddet kompletterar därigenom varandra och skapar ett sammanhängande skydd som sträcker sig från fartygen vid hamnanläggningen till det landbaserade hamnområdet.

Utformningen av de båda skydden är likartade. Först ska risker och hot identifieras och därefter ska planering ske och åtgärder vidtas för att förhindra att säkerheten äventyras.

Lagen om hamnskydd förtydligas

I propositionen föreslår regeringen att när en hamnskyddsutredning visar att en hamnanläggning i praktiken omfattar hela hamnen ska bestämmelserna i förordning (EG) nr 725/2004 och lagen om sjöfartsskydd tillämpas på hamnen framför bestämmelserna i lagen om hamnskydd. Regeringen framför att hamnens gränser i skyddshänseende ska fastställas i hamnskyddsutredningen.

Förslagen innebär således att hamnskyddslagens tillämpningsområde förtydligas och att det anges att hamnens gränser i skyddshänseende ska fastställas i hamnskyddsutredningen enligt bestämmelserna om hamnskydd. Det är därmed först när det har fastställts i en hamnskyddsutredning att hamnanläggningens gränser i praktiken omfattar hela hamnen i skyddshänseende som relevanta bestämmelser i regelverken om sjöfartsskydd tillämpas framför bestämmelserna om hamnskydd på den hamnen. Detta innebär således att en hamnskyddsutredning alltid ska göras.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2025.

Konsekvenser

Regeringen framför att syftet med förslaget är att säkerställa att svensk rätt är utformad i enlighet med EU-rätten. I propositionen anför regeringen att de nu gällande bestämmelserna som genomför hamnskyddsdirektivet har varit otydliga. Enligt regeringen kommer svensk rätt att bättre överensstämma med hamnskyddsdirektivet i och med nu aktuella förslaget. Mot bakgrund av att det föreslagna förtydligandet om att en hamnskyddsutredning alltid ska göras redan framgår av Transportstyrelsens föreskrifter bedömer regeringen att detta inte kommer medföra något nämnvärt merarbete för hamninnehavarna.

Regeringen påminner vidare om att de föreslagna lagändringarna sannolikt endast är ett första steg i ett lagstiftningsarbete som kommer att fortsätta, bl.a. mot bakgrund av att Transportstyrelsen har fått i uppdrag att genomföra en analys av hamnskyddsdirektivets bestämmelser om hamnskyddsgränser och en hamnskyddsmyndighet.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen, av de skäl som anförs i propositionen, bör anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen om hamnskydd.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:148 Ändringar i lagen om hamnskydd:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:1209) om hamnskydd.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2006:1209) om hamnskydd

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 3 kap. 2 § lagen (2006:1209) om hamnskydd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller alla hamnar i Sverige där det finns minst en sådan hamnanläggning som omfattas av artikel 3.1–3.3 i förordning (EG) nr 725/2004. *Med avseende på en sådan hamnanläggning skall dock bestämmelserna i förordning (EG) nr 725/2004 och lagen (2004:487) om sjöfartsskydd tillämpas i stället för denna lag.*

Lagen *skall* inte tillämpas på militära anläggningar i en hamn.

Denna lag gäller alla hamnar i Sverige där det finns minst en sådan hamnanläggning som omfattas av artikel 3.1–3.3 i förordning (EG) nr 725/2004. *Om en hamnskyddsutredning enligt denna lag visar att en sådan hamnanläggning i praktiken omfattar hela hamnen ska bestämmelserna i förordning (EG) nr 725/2004 och lagen (2004:487) om sjöfartsskydd tillämpas på den hamnen framför bestämmelserna i denna lag.*

Lagen *ska* inte tillämpas på militära anläggningar i en hamn.

3 kap.

2 §

En hamninnehavare, *inom vars område det finns minst en hamnanläggning enligt förordning (EG) nr 725/2004, skall göra en hamnskyddsutredning.*

En hamninnehavare *ska göra en hamnskyddsutredning, om det inom hamnområdet finns minst en hamnanläggning som omfattas av förordning (EG) nr 725/2004. I hamnskyddsutredningen ska hamnens gränser i skyddshänseende fastställas.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.